Hukuk Bölümü 1991/27 E. , 1997/34 K.

- SOSYAL YARDIM VE ÇOCUK ESIRGEME KURUMUNUN 2828 SAYILI KANUNUN 18.VE 2464 SAYILI KANUNUN 103. MADDESINE GÖRE, BELEDIYEDEN OLAN AIDAT ALACAĞINA ILIŞKIN DAVANIN İDARİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜM-LENMESI GEREKTIĞI HK.

- BELEDİYE GELİRLERİ KANUNU (2464) Madde 103
- SOSYAL HİZMETLER KANUNU (2828) Madde 18

"İçtihat Metni"

Davacı : Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Kurumu Genel Müdürlüğü adına İzmir Sosyal Hizmetler Müdürlüğü

Vekili : Av. N.D.,Av. Z.A..

Davalı : Karşıyaka Belediye Başkanlığı

O L A Y : Belediyelerin 6972 sayılı Korunmaya Muhtaç Çocuklar Hakkında Kanun ile 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereğince, sosyal yardım kuruluşlarına ödemeleri gereken paradan 1974 ile 1979 yıllarına ait 600.000.-TL.nin Karşıyaka Belediyesince davacı kuruma ödenmesi üzerine davacı, 18.12.1989 tarihinde adli yargı yerine başvurarak kanundan kaynaklanan bu alacağın tahsili için alacak davası açmıştır.

HAKEM SFATIYLA bakılan davada KARŞIYAKA 2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 20.6.1990 gün ve E:1989/1046, K:1990/493 sayıyla; başka bir dava nedeniyle Yargıtay'a intikal eden benzer konuda Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin (15.2.1990 gün ve E:1989/6561, K:1990/1335 sayılı ve) "Bir kamu kanunu olan 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 103. maddesiyle belediyelere bir yükümlülük getirildiği, bu sebeple belediyeler aleyhine açılacak davaların idari yargının görevine girdiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, karara vaki itiraz da reddedilerek karar kesinleşmiştir.

Davacı kurum aynı istekle, 28.9.1990 gününde idari yargıda dava açmıştır.

İZMİR 1. İDARE MAHKEMESİ, 20.2.1991 gün ve E:1990/1208, K:1991/103 sayıyla: 3533 sayılı Kanunun umumi ve mülhak bütçelerle idare edilen dairelerle belediyeler arasında çıkan uyuşmazlıklardan adli yargının görevine girenlerin bu kanunda yazılı tahkim usulüne göre çözümleneceği hükmü ile alacağın, dönemi itibariyle 2464 sayılı Kanuna göre değil 6972 sayılı Kanuna dayanılarak istenilmesi karşısında davanın çözümünün adli yargının görevine girdiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Davacı, idare mahkemesinde 17.5.1991 tarihinde kayda giren dilekçesiyle, adli ve idari yargı yerleri arasında oluşan olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesini istemiş,İdare Mahkemesi dosyası 4.6.1991 tarih ve E:1990/1208, K:1991/103 sayılı gönderme kararı ekinde Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

Böylece, adli ve idari yargı kararları arasında 2247 sayılı Kanunun 14. maddesinde öngörüldüğü biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Türk Milleti adına karar veren Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü ,Mustafa ŞAHİN'in Başkanlığı'nda: Şükrü Kaya EROL, Ekrem SERİM, Feridun TAŞKIN, Nurşen ÇATAL, İrfan ERDİNÇ ve Osman ŞİMŞEK' in katılmaları ile yaptığı 18.11.1991 günlü toplantıda, Raportör- Hakim Ayten ANIL'ın raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Savcı İsmet GÖKALP ile Danıştay Başsavcısı yerine katılan Savcı M. ilhan DİNÇ'in kamu kurumu olan belediyenin, kamu görevlerine karşılık elde ettikleri gelirlerden, yine bir kamu kurumu olan sosyal yardım kurumlarına pay ayırmasının kanunla verilen bir yükümlülük olduğu ve tam yargı davası niteliği taşıması nedeniyle idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği şeklindeki sözlü ve yazılı açıklamaları alındıktan sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, belediyelerin kanun hükmüyle ödeme yükümlülüğünde oldukları sosyal amaçlı yardımın tahsili istemiyle açılmıştır.

Uyuşmazlık 15.5.1957 gün ve 6972 sayılı Kanunun 8. maddesi kapsamına girmektedir. Alacağı doğuran 6972 sayılı Kanun daha sonra 24.5.1983 gün ve 2828 sayılı Kanunun 38. maddesiyle 1983 tarihinde yürürlükten kaldırılmıştır. Ancak 6972 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılması üzerine, bu Kanunun 8. maddesinde adı geçen Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma Birlikleri yerine 2828 sayılı Kanunla Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu kurulmuştur.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu 2828 sayılı Kanunla ve bu Kanunda açıklanan görevleri yapmak üzere kurulmuş, kamu tüzel kişiliğine sahip, katma bütçeli bir kurumdur.

2828 sayılı Kanunun 38. maddesiyle kaldırılan 6972 sayılı Kanunun 8. maddesinde "Bütün belediyeler ve vilayet hususi idareleri bu Kanunla verilen vazifeleri görmek üzere, her yıl bütçelerine bir evvelki yıl tahsisatlarının en az yüzde biri nispetinde tahsisat koymaya ve ayrılan bu tahsisatı bütçelerinin tasdikinden itibaren üç ay içinde bağlı bulundukları Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma Birliklerinin bankadaki fon hesaplarına yatırmaya mecburdurlar. Bütçelerine bu maddedeki kanuni tahsisatı koymayan veya noksan koyan mahalli idarelerin bütçelerini tasdike selahiyetli bulunan makamlar tarafından bu tahsisat resen konur veya kanuni hadde iblağ olunur." denilmekte; 2828 sayılı Kanunun, kurumun gelirleri başlıklı 18. maddesinin (2.) bendinde: "26.5.1981 gün ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 103. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca belediyelerce yapılacak yardımlara değinilerek; maddenin son fıkrasında da bu tahsisat "...(1)..... bendinde belirtilen üçer aylık devreler itibariyle ve bu devreleri takip eden 10 gün içinde kuruma ödenmek zorundadır. Bu süreler içinde ödemelerin yapılmasından ilgili kurum ve kuruluşların yetkili amirleri ile saymanları ortaklaşa sorumlu olup, ödemelerin geciktirilmesi halinde ödenmesi gereken miktarlar %5 cezai faizle birlikte kendilerinden tahsil olunur." denilmektedir. Belediye Gelirleri Kanununun 103. maddesinin 3. bendiyle belediyelere her yıl bütçelerinden %1 oranında bir miktarın sosyal amaçlı kurumlara veya hizmetlere tahsis edilmek üzere ayırma yükümlülüğü getirilmiş bulunmaktadır. Yine 2828 sayılı Kanunun 31. maddesinde:"Kurumun malları Devlet Malı hükmündedir. Kurumun alacakları Devlet alacağı derecesinde imtiyazlıdır." hükmü yer almaktadır. Bu Kanunun 38. maddesiyle kaldırılan 6972 sayılı Kanunda buna paralel bir hüküm bulunmamakla birlikte 2828 sayılı Kanun geçici madde 1'inde: İl Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma Birliklerinin tüm teşkilatları, işletmeleri, bunların döner sermayeleri tüm taşınır taşınmaz malları, alacak ve

borçları ile kuruma devrolunacağı belirtilmektedir. 2828 ve 2464 sayılı Kanunlar daha sonra yürürlüğe girdiklerinden anlaşmazlık 6972 sayılı Kanun kapsamında bulunmakta; davanın 1988 yılında açılmış olması nedeniyle söz konusu alacak zorunlu olarak Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından istenilmektedir.

Gerek Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, gerekse belediye bir kamu tüzel kişisidir. Kurumun 6972 sayılı ve daha sonra 2828 sayılı kamu kanunlarından doğan ve yukarıda açıklanan 31. madde hükmüne göre Devlet Malı niteliğinde sayılan ödeminin bir kamu alacağı olduğu kuşkusuzdur.

Belediye Gelirleri, vergi, harç ve harcamalara katılma paylarından oluşmakta ve gelirler 2464 sayılı Kanunla düzenlenmiş bulunmaktadır. Bu gelirlerden sosyal yardım kurumlarına ödenecek %1 oranındaki miktarda aynı kamu kanununun buyurucu bir hükmüdür.

Kamu kurumu olan belediyenin kamu görevine karşılık gelir elde etmesi ve bundan sosyal yardım kurumlarına pay ayırması kanunla verilen görev ve yükümlülük olup idari işlem niteliğindedir. İdari eylem ve işlemlerden dolayı zarara uğrayanlar tarafından açılacak davaların tam yargı davası olduğu ve bu davaların görüm ve çözümünün idari yargı yerinin görevine girdiği 2577 sayılı Kanunun 2. maddesinde belirtilmiştir.

Olayda, bir kamu kurumu ve alacağın borçlusu durumunda olan belediye, kanun hükmüyle ödemekle yükümlü kılındığı parayı vermemek suretiyle kurumun mutlaka yapılmasını emrettiği bir konuda takdir hakkına sahip bulunup bulunmayacağının, idare hukuku kuralları içinde tayin ve tesbitinin idari yargıya ait olması gerekir.

Bu itibarla, kamusal bir kuruluşun ve kuruluşa ilişkin bir kamu hizmetinin yürütülmesinin sözkonusu olduğu hallerde aksine bir açıklık yoksa kural olarak kamu hukuku gerekleri gözetilir ve bu alanda geçerli kurallar uygulanır.

Açıklanan nedenlerle davanın çözümü idari yargının görevine girdiğinden idare mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre davanın İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiğine, bu nedenle İzmir 1. İdare Mahkemesi'nin 20.2.1991 gün ve E: 1990/1208, K:1991/103 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına 18.11.1991 gününde KESİN OLARAK OYBİRLİĞİ ile karar verildi.